

EUROPA IS GEEN GROOTMAGT, ZE IS WEL MACHTELOOS!

Door: Dr. Jean Marsia, redacteur van Mars & Mercurius, lid van Club Brabant

België heeft de eerste helft van 2024 het voorzitterschap van de Europese Unie. Het past dat Mars & Mercurius zicht buigt over de werking en de toekomst van onze Unie. Er verscheen in 2023 van Prof. dr. Marc De Vos (foto), doctor in de rechten (UGent), een boek in het Nederlands en in het Frans¹² met als titel: "Grootmacht Europa, De omwenteling van de Europese Unie". Het is een belangwekkend boekwerk maar hier en daar zijn er beweringen en stellingen waarmee niet iedereen akkoord kan gaan. Dit artikel is een kritische review van het boek waarbij dr. Jean Marsia meteen een lans breekt voor een Europese constitutie of grondwet en een grotere integratie. Om het lezen gemakkelijker te maken, zette de redactie de uit het boek aangehaalde tekst, in het groen (LVdS).

De Europese instellingen hebben herhaaldelijk hun beperkingen laten zien, niet in de laatste plaats omdat ze niet gebaseerd zijn op een federale constitutie of grondwet,¹³ maar op verdragen. Sommigen willen ze veranderen, waarvoor unanimité onder de lidstaten nodig is, maar ten minste dertien lidstaten zijn daar tegen. Een verandering zou weinig zin hebben, want dit is niet de manier om Europa te voorzien van een federaal bestuur en defensie, wat onmisbaar is geworden sinds Poetin in 2007 in München de facto de oorlog verklaarde aan het Westen. Tot 24 februari 2022 waren noch deze verklaring, noch de invasie van Georgië in 2008, gevolgd door die van de Krim en een deel van de Donbass in 2014, voldoende om de Europese politici wakker te schudden uit hun verdoving, hun navelstaarderij.

Sinds de intensieve oorlog van Rusland tegen Oekraïne, werden de meeste van onze leiders bewust gemaakt van het gevaar. Ze hebben Oekraïne aanzienlijke hulp geboden maar onze uitrusting en munitie zijn te ongelijksoortig en te laat aangekomen om grootschalige exploitatie van de doorbraak van de Oekraïners, in het najaar van 2022, mogelijk te maken. De Russen hebben de tijd gehad om zich stevig te verschansen en hun wapenindustrie nieuw leven in te blazen, terwijl de onze slechts een marginale vooruitgang heeft geboekt: in 2023 kon het slechts een derde leveren, van de aan Oekraïne beloofde 155 mm-granaten, die aan de frontlinie erg ontbreken.

Op het internationale toneel wordt geen rekening gehouden met Europa, bij gebrek aan een gemeenschappelijk buitenlands beleid, dat ondersteund zou moeten worden met afschrikkende defensievermogens, die op hun beurt worden ondersteund door een concurrerende industriële en technologische defensiebasis. Lange tijd konden de Europese staten onze veiligheid niet garanderen. Ze rekenden op het Atlantisch Bondgenootschap, maar het is onredelijk geworden: de NAVO is net zo gehandicapt als de EU, door de noodzaak van unanimité. Het verloopt in de Atlantische Raad zoals in de Europese Raad. De toetreding van Zweden tot het Bondgenootschap toont dit aan. Ze werd op 18 mei 2022 verzocht. Turkije heeft het toetredingsverdrag pas op 25 januari 2024 geratificeerd en het Hongaarse parlement pas op 26 februari 2024.

Is Europa, een grootmacht?

Professor De Vos behandelt de omvorming van de EU tot een supermacht en doet enkele pertinente vaststellingen: "Zowel onze waarden als onze belangen vergen een sterk Europa dat voor de Verenigde Staten [van Amerika] een partner en voor de wereld een brug kan zijn" (p. 52). "In de EU ontbreekt een volwassen en transparante

¹² Marc De Vos, *Grootmacht Europa, De omwenteling van de Europese Unie*, Ertzberg, 2023 ; <https://ertzberg.be/boek/grootmacht-europa/>; Marc De Vos, *L'Europe, superpuissance. La transformation de l'Union européenne*, Ertzberg, 2023.

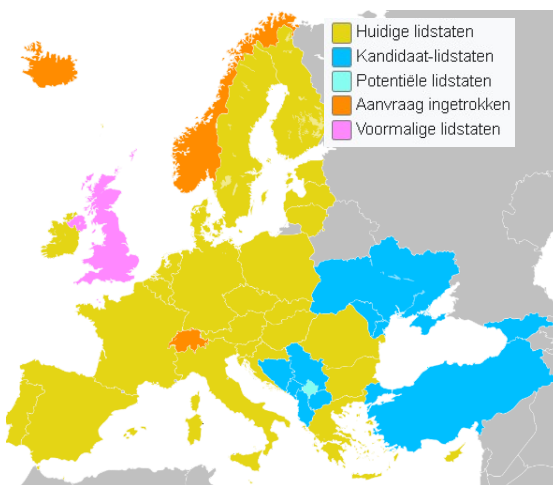
¹³ "Nederland is een constitutionele monarchie. Aan het hoofd van het land staat een monarch, koning of koningin, die zich heeft te houden aan de constitutie oftewel de Grondwet." Zie sn, "Constitutionele monarchie" in *Overheid.nl*, <https://www.overheid.nl/hoe-werkt-de-democratie/constitutionele-monarchie>.

democratische federale architectuur" (p. 68). "De EU kan niet Europees dirigeren of centraliseren: ze moet vooral de lidstaten mobiliseren en stimuleren" (p. 104). "Een breed geostrategisch Europa impliceert een groter aantal en een grotere diversiteit van lidstaten. [De] lidstaten met schurende buitengrenzen [zullen] belangrijker zijn: Zuid-Europa en de Balkan voor immigratie, Oost-Europa, Noord-Europa en de Baltische staten voor veiligheid [in] relatie met Rusland" (p. 101-102),

De Vos kondigt op p.18 aan, dat hij de termen "Europa", of "Europese Unie" bewust door elkaar gebruikt, maar even verder, op p. 23, onderscheidt hij terecht Europa, dat een continent is, en de EU, dat lang een open politiek project, zonder geografische voorbestemming of eindbestemming is geweest. De Vos beschouwt de EU ten onrechte als een alliantie van natiestaten, terwijl ze een associatie van natiestaten is. Noch het Verdrag betreffende de EU, noch het Verdrag betreffende de werking van de EU bevat een clause inzake wederzijdse verdediging, in tegenstelling tot het Noord-Atlantisch Verdrag (Verdrag van Washington van 1949)¹⁴ in het bekende "artikel 5", of het Verdrag van Brussel van 17 maart 1948, betreffende samenwerking in economische, sociale en culturele aangelegenheden en collectieve zelfverdediging¹⁵, zie daarvoor artikel IV. De handelwijze van een bondgenootschap is samenwerking: de lidstaten nemen gezamenlijke beslissingen. De systematiek van een associatie van natiestaten is integratie, d.w.z. de onderwerping aan de regels die door supranationale instellingen zijn vastgesteld.

Verder schrijft hij: "De EU nadert stilzwijgend en onbewust haar Amerika-moment: het moment waarop een alsnog confederale unie de stap van feitelijk profederalisme naar formeel federalisme zou moeten zetten om haar oorspronkelijke idealen te kunnen behouden en haar nieuwe missie te kunnen waarmaken. [Dit] zou dé methode zijn om de grote zijnsvragen van de nieuwe EU te beantwoorden, om haar interne contradicties te overbruggen en om haar werking en financiering aan te passen aan haar missie. De kans lijkt niettemin onbestaande dat de verenigde EU-lidstaten hiervan samen een groot constitutioneel en democratisch moment zullen maken. [Een] aangepast basisverdrag voor een federale EU is een zwart gat dat alle politieke energie in Europa zou opzuigen." (p. 120). De EU is echter noch confederaal, noch proto-federaal.

Premier Alexander De Croo schreef in het voorwoord van dit boek, dat Europa geen militaire en geopolitieke grootmacht is, in tegenstelling tot China of de Verenigde Staten, dat de Europese macht vooral [lijkt] te liggen in het omkaderen van de nationale staatsmacht maar dat Europa zijn burgers niet beschermt in deze woelige wereld, noch de migratiestromen controleert, ook al heeft de EU, na de financiële crisis van 2008, de schuldencrisis van 2011, de migratiecrisis van 2015 en de covidcrisis van 2020-2021, enkele maatregelen genomen. Hij concludeert terecht: "De vraag is dus niet zozeer of Europa een grootmacht moet worden of niet, maar welk type grootmacht en om wat te doen?" Hij is van mening dat het boek van Marc De Vos alle feiten "om zich hierover zelf een idee te vormen" [aanbiedt en dat De Vos] op een gebalde manier de grote uitdagingen die voor ons liggen en het kruispunt in de geschiedenis waarop Europa zich bevindt [schetst].“ Ik ben daarentegen van oordeel, dat De Vos een foute visie geeft op het federalisme.

Op p. 22 betoogt De Vos dat: "de EU een gesloten geostrategisch project wordt in plaats van een open landengemeenschap, een grootmachtproject in plaats van een postmodern vredesproject, een staatsproject in plaats van een vrijemarktproject." Vergeet hij hierbij niet, dat de EU enerzijds nog steeds werkt aan de uitbreidingen met de Westelijke Balkan waartoe de Europese Raad in 2003 in Thessaloniki heeft besloten, en anderzijds haar uitbreiding met Oekraïne en Moldavië heeft aangekondigd? De Unie is niet gesloten. Zijn machteloosheid op het internationale toneel is duidelijk. De Unie heeft geen plannen om zich om te vormen tot een staat.

¹⁴ Zie : https://www.nato.int/cps/fr/natohq/topics_67656.htm#:~:text=Le%20traité%20de%20Washington%20-%20of,leden%20oprichters%20van%20l%27Organisatie

¹⁵ Zie : https://www.cvce.eu/obj/traité_de_bruelles_17_mars_1948-fr-3467de5e-9802-4b65-8076-778bc7d164d3.html

Hij vermeldt op p.52: "De interne federalisering van de EU als een ontluikende machtsunie" en "de EU als een quasi-federale staat". Daar is geen rechtsbasis voor, evenmin als de bewering op p. 68, dat er een "omwenteling van de EU richting grootstatelijk EU-federalisme" zou bestaan. Verder op p.107: "De EU staat voor een trilemma: de omwenteling van de EU, de bestaande politiek-institutionele architectuur van de EU en de interne markt zijn nauwelijks combineerbaar. Als machtsunie vreet de EU aan haar interstatelijke balans en verdringt ze de interne markt". In feite is de Unie machteloos: op het internationale toneel, om de migratiestromen te beheersen, om onze veiligheid en defensie te waarborgen, enzovoort. Hij voegt er aan toe dat "de nieuwe EU voor een uitdaging van legitimiteit" staat, terwijl er pas na een verdragwijziging een nieuwe EU zou zijn. Aan de andere kant kampt de EU wel met een gebrek aan legitimiteit, maar dat is al zo sinds haar oprichting bij middel van een reeks internationale verdragen. Een pagina verder staat dat "de EU [...] zowel historisch en constitutioneel een waardenunie gebaseerd op mensenrechten, democratie en de rechtsstaat" is, maar er bestaat geen eigen Europese constitutie.

De Vos somt vijf bakens op "die de omwenteling van de EU kunnen helpen consolideren".

(1) "Het EU-lidmaatschap gelaagd en progressief" te maken (p. 127). Dit is al van kracht sinds het Verdrag van Maastricht van 1992. (2) "Een Europese defensie" bouwen (p.128). De Vos wijst er terecht op dat "een Europese schaal, de manier [is] om het bereiken van NAVO-doelstellingen door individuele landen budgettair realistischer te maken en om de efficiëntie en effectiviteit van de militaire uitgaven in Europa fors te verbeteren". Wat de Europese defensie betreft, stelt De Vos, p. 53, dat: (3) "Europa [moet] parallel en complementair met de NAVO autonome slagkracht verwerven." (4) "Als we zelf betalen, moeten we ook zelf bepalen – ook daarin een veel diepere relatie met de Verenigde Staten creëren dan onze feitelijke strategische en operationele ondergeschiktheid". Hij heeft volkomen gelijk. Maar hij is niet realistisch als hij, op p. 55, schrijft: "Voortbouwend op het recente Europees Defensiefonds moet en kan de EU daarom gaandeweg meer een Europese defensiecapaciteit coördineren en stroomlijnen, en zo de NAVO geleidelijk een Amerikaans-Europees duopolie maken." Dit ligt niet binnen het bereik van een associatie van staten. (5) "Institutionaliseer en democratiseer de nieuwe EU" (p.132) Deze bestaat (nog) niet. De verandering in de strategische rol van de EU, haar feitelijke federalisering, die De Vos voorziet, zijn vrome wensen. Aan de andere kant vermeldt hij relevante suggesties, "EU-lidstaten kunnen, al dan niet met derde landen, thematisch binnen de bredere EU verder integreren dan andere lidstaten, denk aan de Schengen-zone. Clusters van EU-lidstaten kunnen onder elkaar dieper en verder integreren naast en complementair met de EU zelf, denk aan de Benelux Unie of de Visegrad-groep."

De Vos voelt ook wat voor de terugkeer van de Europese Gemeenschappen, een dynamiek die eind 2022 is gestart met de creatie van de "Europese Politieke Gemeenschap." Deze gemeenschap zal niet succesvoller worden dan deze die gepland werd van 1952 tot 1954. Het is merkwaardig dat De Vos het ziet als een subset van de Unie, terwijl ze alle lidstaten van de Unie omvat en ook andere die dat niet zijn.

Hij schrijft terecht: "Eén zaak is duidelijk. Er moet gelet worden op democratische transparantie en besluitvaardigheid.", maar meer meerderheidsbesluiten zullen niet volstaan. Hij stelt een pertinente vraag: "Zijn we ertoe bereid dat een aangestelde Europese leiding [maar De Vos zegt hier niet door wie, noch hoe], boven en tegen de wensen van deze of gene lidstaat in, Europese mannen en vrouwen in de vuurlinie plaatst?", evenals: "Wat zou geopolitiek in Europa kunnen betekenen zonder een Europese focus en bandbreedte voor de vele nationale, emotionele, religieuze, culturele, etnische en geografische verschillen, op het historische lappendeken dat Europa is?". Helaas heeft zijn antwoord, "meer EU", geen zin, omdat het een vereniging van soevereine staten zal blijven, ondemocratisch, ineffectief, vooral in crisistijden, en niet erg transparant. Het zal niet in staat blijven potentiële agressors af te schrikken en, als de afschrikking faalt, ze met succes te bestrijden. Aan de andere kant zou een federaal Europa, gebaseerd op de waarden die 28 Europese landen gemeen hebben, en die zijn vastgelegd in artikel 2 van het EU Verdrag, een voldoende solide ruggengraat hebben om een échte wereldmacht te worden en gewicht in de schaal te leggen op het geopolitieke wereldtoneel.

De Vos merkt op dat de EU volgens haar basisverdrag [artikel 5 V - EU] "een beperkte supranationale constructie [is], waar de soevereiniteit principieel bij de lidstaten blijft en de politieke besluiten zo dicht mogelijk bij de burgers staan, zijnde op het niveau van de lidstaten en niet van de EU. Hoe ver staat die constitutionele [sic] begrenzing

intussen niet van de feitelijke proto-federale staat die de nieuwe EU onmiskenbaar vormt? “Dit is niet juist, er is geen Europese constitutie noch proto-federale staat. Natuurlijk, is de omwenteling van de EU het resultaat van een consensus of een gekwalificeerde meerderheid onder de lidstaten, die meer soevereiniteit en macht aan de Unie overdragen maar die overdracht is het gecumuleerde resultaat van crisismaatregelen, niet een herijking van de constitutionele set-up van de EU richting van federalisme. [...] Zonder aangepast quasi-federaal kader botst de quasi-federale realiteit van de EU met de democratische nationale soevereiniteit.

“De botsing tussen de getransformeerde EU en democratie wordt frontaal in het licht van het vooraf bestaande en welbekende "democratisch deficit" van de Unie. Natuurlijk stoelt de EU op democratische lidstaten en bevat haar besluitvormings democratische elementen, niet het minst via het Europees Parlement.” De Vos merkt op dat Europese verkiezingen nationale verkiezingen blijven, met nationale partijen en dat er nog geen pan-Europees verkiezingsbeleid is dat rechtstreeks een pan-Europese "demos" cultiveert via pan-Europese partijen. “Maar niemand betwist dat de werking van de EU democratische transparantie en verantwoordelijkheid mist en dat de EU fundamenteel draait op de combinatie van bureaucratische technocratie en elitopolitiek onder diplomaten en regeringsleiders. In het licht van de “omwenteling” van de EU wordt haar democratisch deficit stilaan ondraaglijk. Dat geopolitiek, grenzenpolitiek, internationale relaties, defensie, veiligheid, volksgezondheid, industriebeleid en technologiestrategie in Europa in toenemende mate bij de EU liggen, dat de administratie van de Europese Commissie hierbij de toon zet, dat de EU vaak ageert in een vacuüm van democratische onmacht of verdeeldheid op nationaal niveau, dat de EU in haar beleid en in haar missie het spiegelbeeld is van de Verenigde Staten [van Amerika], die wel stoelen op een constitutioneel-democratisch federalisme: dat alles is in toenemende mate problematisch. Naarmate de EU groeit naar een profederale status en macht, wordt het democratisch tekort dat inherent is aan de oude EU bedreigend voor de legitimiteit van de nieuwe EU. [Hoe kan] een naar federalisme overhellende EU aansluiting en legitimiteit vinden in wat de democratische onderbouw van federalisme is: de scheiding van bevoegdheden tussen de Unie en de lidstaten, de scheiding der machten op Europees niveau, en de band tussen Europese politieke beslissingsmacht en Europese democratie, telkens met constitutionele garanties.”

“Het gaat ook en vooral over de vraag hoe een democratische Europese Unie institutioneel moet evolueren met het oog op een groeiende diversiteit aan Europese kerntaken. [Daarbij gaat het] over de vraag naar de noodzakelijke uitvoerende slagkracht van de nieuwe EU, [die] tot op heden geconcentreerd [blijft] bij een Europese Commissie, die in een vorig tijdperk als een technocratische bureaucratie werd geconfigureerd, maar die nu feitelijk de draaischijf is van de EU als ontbolsterende grootmacht.”

De Vos merkt op p. 108-125, dat “het systemische democratisch deficit dus niet alleen de legitimiteit ondermijnt maar ook de werkbaarheid van de nieuwe EU.” De huidige werkingsmiddelen van de EU en haar financieringsmodel volstaan daarenboven geenszins, voor de immense opdracht van een geografisch uitgebreide en geopolitieke grenzen- en machtsunie. Dat de EU tegenwoordig haar grenzen door landen als Turkije of Tunesië moet laten beschermen, spreekt boekdelen. De EU belooft een lidmaatschap aan Oekraïne, maar mist de financiële armslag om Oekraïne op te nemen, zonder een drastische hertekening van de Europese geldstromen: dat keert als een boemerang terug, net als bij kandidaat-lidstaat Turkije voorheen.

“De huidige procedures en instrumenten, voor de uitvoering van een Europees beleid, zijn te log en te complex om succesvol de strategische concurrentie met andere machtsblokken aan te gaan. We beleven in Europa de limieten van de wijsheid van Jean Monnet. [...] Het vermogen van de EU om via ad hoc compromissen vooruit te gaan, mag ons niet weghouden van de vaststelling dat haar omwenteling de EU confronteert met een uitdaging van legitimiteit op verschillende niveaus: in haar essentiële identiteit en positie in de wereldorde, in de balans tussen nationale democratie en supranationalisme in Europa, in het basiscontract tussen EU-lidstaten en in de werking van het EU-besluitvormingsproces zelf. [Als] de EU, naast en met de NAVO, het forum voor de Europese machtspolitiek wordt, dan vergt die Unie een gepaste architectuur, om de dominantie van grote lidstaten te voorkomen.”

Anderzijds, beweren dat "Net als andere grootmachten [sic] wordt de EU geroepen om haar geografie te definiëren, haar grenzen te domineren, haar defensie en technologie te ontwikkelen en te coördineren, haar industrie en technologie strategisch te plannen en haar economie duurzaam, weerbaar en autonoom te maken" (p.117) is niet in overeenstemming met de mogelijkheden van een Unie, een simpele associatie van staten, "De keuze voor een

nieuwe EU is het resultaat van noodpolitiek, onder de externe druk van de polycrisis van onze tijd: geopolitiek conflict en een nieuwe Koude Oorlog met China, de Russische inval in Oekraïne, het einde van de globalisering, de klimaatcrisis, de pandemie. Het is een impliciete, afgeleide en vooral reactieve keuze, geen expliciete, principiële of proactieve keuze. Ze is pril, kwetsbaar voor politieke meningsverschillen, voor de veranderende context, voor een nieuwe crisis die alsnog kan plaatsvinden en kan verrassen.” Ik ben het niet eens met deze interpretatie van de huidige situatie en ik verwerp het idee die daar (op p. 119) wordt verwoord: “De nieuwe EU die voor onze ogen vorm krijgt, keert feitelijk terug naar de mislukte federalisering van Europa in het kielzog van de Tweede Wereldoorlog. Dat is een Europa dat de Europese natiestaten nooit hebben gewild, waarvoor de Europese bevolking nooit heeft gekozen en waarvoor de bestaande EU nooit is geconfigureerd.” Er was geen mislukte federalisering van Europa in de nasleep van de Tweede Wereldoorlog, maar van de oprichting van een supranationale structuur met de EGKS en haar doodgeboren uitbreidingen.

De Vos vermenkt, op p. 121-123, opnieuw het ware met het valse. “Een succesvolle Europese machtsunie zal ook extra capaciteit en middelen vergen, bijvoorbeeld voor defensie, veiligheid en kritieke industriële sectoren. [Als] de EU niet democratischer en transparanter wordt, dreigt op een of ander moment, op een of andere manier, de confrontatie met kiezers die vatbaar zullen zijn voor demagogisch anti-Europees populisme. Die les van de Brexit moeten we indachtig zijn.” Dit zou waar zijn als we “Een Europese machtsunie” zouden vervangen door “Een Europese federatie”.

“[Om] impasse en conflicten te vermijden, zullen nationale regeringsleiders de historische krachten, die de missie van de EU transformeren [sic] ook moeten aangrijpen om de architectuur van de EU te verbeteren. Wat niet kan gebeuren via een symbolische en democratische federale consecratie van de EU, kan wel met kleinere of met deelstappen evolueren. Coalities van lidstaten die een gelaagde en verbrede EU verdiepen, die hefbomen als defensie, technologie en infrastructuur gebruiken voor precedenten van pooling en semifederalisering [sic]: dat is de keuze die Europa nog moet maken.” De vele coalities van lidstaten die al heel lang bestaan, hebben niets van dien aard opgeleverd. Anderzijds, zou een Europese federatie kunnen ontstaan door een uitbreidbare federale kern.

Dit zou voor De Vos “geen revolutionaire maar een evolutionaire en logische keuze zijn, zelfs een voorspelbare. Inderdaad, de Benelux Unie [is] daarvoor een tachtigjarig historisch antecedent dat nog steeds bestaat [*maar sinds 1975 weinig heeft verwezenlijkt*] en hetzelfde doel dient: toelaten dat een cluster van EU-lidstaten sneller, verder en dieper integreert dan de rest van de EU [...] gradueel, getrapt en parallel met de rest van de EU, zelfs complementair daarbuiten: dat is precies wat de nieuwe EU nodig heeft.” Dit zou weerom juist zijn, indien we andermaal, “de nieuwe EU” zouden vervangen door “een Europese federatie”.

“Dan is er nog de muntunie. Als een getrapte en meer federale EU in lagen de institutionele sleutel is om de roltransformatie van de Unie te verankeren, dan is de eurozone daarvan een sprekend voorbeeld. Een beperkte monetaire unie, binnen de bredere EU, een bankenunie, een aparte begrotingsunie met een eigen miniverdrag [sic], de Europese Centrale Bank als hefboom voor krediet en solvabiliteit op Europees niveau: allemaal voorbeelden van hoe rolvernieuwing voor de EU institutionele vernieuwing en diversifiëring kan inspireren.” Dit is niet waar, de monetaire unie blijft fragiel omdat het monetaire beleid van de ECB niet wordt ondersteund door een federale overheid en begroting.

De Vos schrijft op p.123-129: “Als de strategische transformatie van de EU niet passend institutioneel in de Unie wordt verankerd en ondersteund, dreigt Europa strategisch heel kwetsbaar te zijn voor externe feiten, voor interne verdeeldheid of simpelweg voor mission overload. [De Unie] moet de vraag van Henry Kissinger kunnen beantwoorden omdat de wereld dat vraagt en vergt, ook voor de eigen Europese belangen. [De] internationale instellingen die na de Tweede Wereldoorlog onstonden, zullen ofwel geleidelijk evolueren ofwel geleidelijk worden verdrongen in een wereld met opkomende machten op zoek naar erkenning en met regionale blokken en hun alternatieve instellingen.” Dit is allemaal waar als we ‘De Unie’ vervangen door ‘Een federaal Europa’. “In beide gevallen is de EU het logische antwoord van Europa.” Het juiste antwoord zou een federaal Europa zijn. “Het nieuwe multilateralisme buiten de EU zal zo de configuratie van het multilateralisme binnen de EU helpen vernieuwen richting Europese federalisering”. De Vos ziet niet dat “*multilateralisme*” en “*federalisering*” tegenstrijdig zijn.

“Europeanen beseffen het te weinig en de rest van de wereld ziet het amper, maar er is een nieuwe grootmacht geboren [sic]: die goede oude, saaie, grijze en ongrijpbare EU [sic]. Er is nog veel te benoemen en te bepalen in termen van keuzes, afwegingen, processen, modaliteiten, en zo meer. Hoe construeren we een EU in lagen?” Dit is reeds bekend sinds 1992, het Verdrag van Maastricht bevat opt-outs. “Hoe werkt de dynamiek van Europese besluitvormings in die volgende fase? Hoe combineren we democratische legitimiteit met institutionele slaagkracht? Hoe evolueren we naar een volwassen piramide van inkomsten, uitgaven en herverdeling in de Europese staatshuishouding? Hoe vinden we de juiste balans tussen overheid en markt, tussen nationale overheidsschulden en Europese begrotingsregels? Hoe positioneren we een transformerende Unie ten aanzien van landen en instellingen, binnen en buiten Europa, en omgekeerd? ”

Conclusie

Professor dr. Marc De Vos, die een expert is in Europees sociaal recht maar blijkbaar niet in normatieve politicologie, ziet niet in dat er geen Europese defensie zou kunnen bestaan, dat Europa alleen een macht zou kunnen worden, indien Europa een constitutie zou aannemen, de basis van een federale democratische staat, gelegitimeerd door algemeen kiesrecht, vanuit een uitbreidbare kern. De EU, die geen staat is, maar een vereniging van staten, is geen grootmacht, het is niet de Europese pijler van de NAVO en zal dat ook nooit worden.

De Unie is vandaag de dag niet eens in staat om voldoende munitie en wapens te produceren die de Oekraïners zo hard nodig hebben.

Dr. Jean Marsia is kolonel militair administrateur b.d. en studeerde aan de KMS Sociale & Militaire Wetenschappen en aan het Cooremans Instituut Administratieve Wetenschappen. Hij doctoreerde in de politieke wetenschappen aan de ULBrussel en in de Soc. & Mil. Wet. (KMS). Hij had een rijkgevulde loopbaan en was o.m. directeur van het academisch onderwijs en militair docent in de KMS. Hij is voorzitter van de Europese vereniging voor defensie IVZW (S€D). Hij geeft, op vraag, voordrachten aan onze Clubs.

ELARGIR L'UE ... FOLIE POLITIQUE ET APPAUVRISSEMENT PROGRAMMÉ À L'OUEST ? RÉFLEXIONS

Par Marc Fievet, économiste, membre Mars & Mercure - Club de Namur

Suite à la guerre russo-ukrainienne, l'élargissement de l'UE est revenu à la une de l'actualité, avec la volonté de certains d'accueillir « au plus vite » l'Ukraine mais aussi la Moldavie, « cible potentielle de Moscou ». En réalité, sept autres pays sont également dans le processus d'adhésion. Pour en comprendre les enjeux, **le tableau ci-dessous** reprend quelques données-clés pour ces pays, comparées avec celles de notre pays et de trois autres « à l'Est », membres de l'UE.

Explications (toutes les données datent de 2022 ou 2023, sauf pour les indices de corruption [2021] et certaines relatives à l'indice de Gini, parfois antérieures mais qui varient peu à court terme ; elles proviennent de sources officielles : Eurostat, Banque Mondiale, FMI, ..., toutefois elles sont récoltées par les autorités nationales) :

PIB/habitant en PPA (en USD 2022) : il s'agit du PIB/habitant nominal calculé en USD (division du PIB par le nombre d'habitants) corrigé par un taux de conversion fictif (coût d'un « panier de biens ») qui permet la comparaison en termes de niveau de vie ou encore de pouvoir d'achat. Si le pays X est à 54.000 et le pays Y à 18.000, cela signifie **qu'en moyenne** les habitants du pays Y ont un pouvoir d'achat 3 fois moins élevé que ceux du pays X. Attention, il s'agit de montants annuels bruts ; le rapport entre les nets peut être différent en fonction de la fiscalité sur les revenus.

SMIC (en €, 2023) : salaire minimum légal brut ; en PPA, il est inférieur à 800 € dans tous les pays candidats.

Gini : l'indice de Gini est un indicateur synthétique qui concerne ici la distribution des revenus au sein de la population ; plus il est élevé, plus cette distribution est inégalitaire et plus une frange réduite de la population capte une part importante des revenus (par ex. 20% de la population s'accapare 50% du revenu national).